

azonban Bank elvtárs könyve sem tanít meg bennünket.

Az olvasók tanulmányozásával kapcsolatos munka szervezésével foglalkozó fejezetről azt várjuk, magyarázza meg a hallgatóknak, hogyan fogjanak hozzá gyakorlatilag ehhez a munkához, hogyan készítsék el a szóbanforgó munkára vonatkozó tervüket. Sajnos, a könyv idézett fejezete csak néhány futójellegű és felületes megjegyzéssel intézi el a kérdést...

Összegezzük megállapításainkat: Bank elvtárs brosurája jókor jelent meg. Az olvasók tanulmányozásával kapcsolatos kérdések már nagyon régen várják a sajtóban való ismertetésüket. Kétségtelenül igaz, hogy a szerző nagy és hasznos munkát végzett, de meg kell állapítani, hogy ezt a témát még alapsabban kell kidolgozni.

= 'Bibliotekar', 1955. 5.sz. 44-48.lap

MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁRAK ÉS MEZŐGAZDASÁGI DOKUMENTÁCIÓ

Napjainkban egyre gyakrabban alakulnak nemzetközi egyesületek a különböző tudományágak hivatásos könyvtárosaiból és dokumentációs szakembereiből. Ez az irányzat nyilvánult meg a Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetsége /KENSZ - francia rövidítéssel: FIAB - angol rövidítéssel: IFIA/ Tanácsának Zágrábban tartott legutóbbi ülésén is. A Tanács foglalkozott ezen az ülésen a már meglévő /orvosi, műszaki, színművészeti/ egyesületekkel, s egyben határozatot fogadott el a mezőgazdasági könyvtárak nemzetközi együttműködésére vonatkozóan is. Az egyesületek, bizottságok és egyéb, jelenleg már működő nemzetközi szervek nagy száma mellett kérdés lehet, valóban kívánatos és hasznos-e további új szervezetek létrehozása. Annak megállapításához, célravezető-e valamely új egyesület létesítése, számot kell vetnünk azzal, milyen szolgáltatot fog az tenni.

Egy tudományág viszonylagos autonómiájának tekintetbe vétele egyike azon tényezőknek, amelyek alapján eldönthető a külön egyesület létesítésének szükségessége az illető tudománykörből. Különösen vonatkozik ez a mezőgazdasági és rokontudományokra. A mezőgazdaság egészen speciális terület mind az oktatás és tudományos kutatás, mind az államigazgatás szempontjából. Majdnem minden államban van külön földművelésügyi minisztériuma, s ennek hatásköre rendszerint kiterjed a rokonterületekre, víz- és erdőügyre, közlekedésre és halászatra is. Természetes tehát, hogy a mezőgazdasági és rokontudományokkal foglalkozó könyvtárak és tájékoztató szolgálatok széleskörű autonómiát élveznek.

Ennek az autonómiának ellenére, vagy éppen emiatt a mezőgazdasági könyvtárak és dokumentációs szolgálatok nem mindenütt elég fejlettek... Igen sok államban nagy hiányosságok tapasztalhatók a mezőgazdasági do-

kumentáció területén, s kifogásolható a mezőgazdasági könyvtárak személyzetének elhanyagolt helyzete is. Minden jel arra mutat azonban, hogy egy nemzetközi akció fokozatosan lehetővé fogja tenni a kedvezőtlen állapotok megjavítását...

A Mezőgazdasági Könyvtárak Nemzetközi Bizottsága régi szervezetének munkája

A múlt tapasztalatai is bizonyítják, milyen hasznos a nemzetközi együttműködés a mezőgazdaság sajátos területén. A második világháború előtti években már működött a Mezőgazdasági Könyvtárak Nemzetközi Bizottsága, amely a Brüsszelben 1935 júliusában tartott Első Nemzetközi Mezőgazdasági Sajtókongresszus alkalmával létesült. A Bizottság elnöke az időközben elhunyt C. L. Barnett, az Amerikai Egyesült Államok Földművelésügyi minisztériuma könyvtárának vezetője, titkára pedig M. S. v. Frauendorfer, a Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet könyvtárosa volt. Célként azt tűzte maga elé, hogy "az egész világ mezőgazdasági könyvtárainak érdekeit szolgálja és elősegíti azok együttműködését". Körülbelül 20 ország vezető könyvtárosa tartozott ehhez a szervezethez. A Párisban, 1937 augusztusában tartott első hivatalos kongresszus elfogadta a Bizottság alapszabálytervezetét, s elhatározta, hogy csatlakozik a Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetségéhez, valamint a Mezőgazdasági Szakemberek Nemzetközi Szövetségéhez.

Komoly könnyítést jelentett ennek a szervnek a munkájában a régi római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet nagylelkű segítsége, amennyiben rendelkezésére bocsátotta jelentős könyvtárának egész berendezését és értékes állományát.

A Bizottság nemzetközi kapcsolatokat is létesített, s ezek nagyban hozzájárultak terjedelmes munkatervének sikeres megvalósításához. Így jelenhetett meg 1937-ben illetőleg 1939-ben a római intézet /ma: Közélelmezési és Mezőgazdasági Szervezet [FAO] irányítása mellett "Aperçu des bibliographies courantes concernant l'agriculture et les sciences connexes" /A mezőgazdasági és rokontudományok kurrens bibliográfiai áttekintése/ és "Bibliothèques agricoles dans le monde et bibliothèques spécialisées dans les sujets se rapportant à l'agriculture" /A világ mezőgazdasági gyűjtőkörű szakkönyvtárai"/ című repertórium. Sajnos, a második világháború megszakította a bizottság működését. A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet könyvtára a FAO birtokába került, s hosszú évek során a FAO szervezetének csak az európai hivatalai vehették igénybe. C. L. Barnett, a bizottság elnökje időközben elhunyt, titkára pedig megvált a szervezettől.

Egy új nemzetközi bizottságra váró feladatok

Annak ellenére, hogy a Mezőgazdasági Könyvtárak Nemzetközi Bizottsága korlátozott lehetőségekkel rendelkezett a nem is volt hivatalos jellegű szerv, az általa elért kiváló eredmények következtetni engednek arra, mekkora szolgálatot tehet ezen a területen egy nagyszabású nemzetközi együttműködés. A régi Bizottság munkatervén kívül, amelynek több pontját érdemes volna továbbra is megtartani, sok új és fon-

tos feladat megvalósítása várna az új bizottságra. Ilyen pl. a másodpéldányok és kurrens kiadványok, továbbá az újonnan megjelent művekre és időszaki sajtótermékekre vonatkozó adatok kieserítése, vagy a könyvtárakat és dokumentációs mozgalmat érdeklő időszaki események kölcsönös közlése. A bizottság ismét foglalkozhatna az osztályozás /nevezetesen a mezőgazdasági tárgyú művek tizedes osztályozásának/ kérdésével. Tanácsadó szerepet is tölthetne be azzal a céllal, hogy elősegítse az Egyesült Nemzetek Szövetsége technikai segélynyújtási terveinek megvalósítását és támogassa azokat a vállalkozásokat, amelyek az elmaradottabb országok mezőgazdasági könyvtárainak fejlesztését szolgálják. Jó volna, ha az új bizottság ezenkívül a falusi könyvtárak fejlődését is előmozdítaná és közreműködne a tudományok népszerűsítésében is. Végül a bizottság egyik főfeladata volna, hogy személyes kapcsolatot teremtsen valamennyi nemzet könyvtárosai, dokumentációs dolgozói és bibliográfusai között és védelmébe vegye egy mindezekig nem eléggé értékelte könyvtári kollektív szakmai érdekeit.

A Nemzetközi Bizottság helyreállítása

A Mezőgazdasági Könyvtárosok Nemzetközi Bizottságát egy Gand-ban összejövő különértekezleten - közvetlenül a könyvtárak és dokumentációs központok Bruxellesben, 1955. szeptember 11-18.-án tartandó nemzetközi kongresszusa előtt - ismét helyreállítják. Egy kisebb munkacsoport már is foglalkozik ennek az értekezletnek részletes tervével. Az értekezlet nemcsak a Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetségével fogja helyreállítani a kapcsolatokat, hanem a Nemzetközi Dokumentációs Szövetséggel /FID/ is. Az ilyen speciális munkaterületen ugyanis a könyvtárosoknak és dokumentációs dolgozóknak különösen sok közös problémájuk van és szoros kapcsolat létesül közöttük. Még nem lehet tudni, vajon az új bizottság a mezőgazdasággal rokontudományok /erdőgazdaság, közlélelmés, állatorvostan, halászat stb./ könyvtárosait is magába foglalja-e. Mindenesetre kívánatosnak látszik, hogy egyazon szervezet foglalkozzék ezekkel a kérdésekkel, vagy legalábbis szoros együttműködés létesüljön a mezőgazdasági és rokontudományok könyvtárosai között. Az új szerv nem működhetik sikeresen a FAO új állandó bizottságának segítségével és aktív érdeklődése nélkül. A FAO székhelyén, Rómában igen jelentős könyvtár és bőséges mezőgazdasági dokumentációs anyag áll a szervezet rendelkezésére.

A mezőgazdasági könyvtárak nemzetközi együttműködésére vonatkozó részletesebb felvilágosítás nyérése, vagy az új bizottsággal való közvetlen érintkezés céljából a következő címhez lehet fordulni: Sigismund von Frauendorfer Hochschule für Bodenkultur, Wien 18/110. /Ausztria/, vagy T. h. P. Loosjes, Centrum voor Landbouwdocumentatie, Rijkstraatweg 1A Wageningen. /Hollandia/.

= Bulletin de l'UNESCO a l'Intention des Bibliothèques, 1955. 4.sz.
73-75.lap.